

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion, Sive Manuale Confessariorum Et Poenitentium

Azpilcueta, Martín de

Antverpiæ, 1625

De conseruanda fama proximi in confessione. cap. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41661

locus, quando eiusmodi peccatum per eiusmodi personam, vel in conspectu eiusmodi hominum admittitur, quod verisimiliter id videntes peccati occasionem accipient; opinioni vero posterioris S. Thomæ sit locus, quando non fit per talem personam, nec coram talibus, ut ibidem latius extendimus.

20 *Duodecimo* dicimus notandum esse, cum qui obliuiscitur confiteri circumstantiam necessario confitendam, non obligari ad iterum confitendum peccatum, quod iam est confessus; sed satis est ei, ut solam circumstantiam confiteatur, verbi gratia iuravit quis, se non iniecturum manus violentas in Clericum, non furaturum, non blasphematurum; deinde percussit clericum, furatus est, blasphemauit; post quod confessus est se illa fecisse, oblitus dicere, quod antea iurauerat se illa non commissurum, non tenetur ad iterum confitendum illa, sed satis est confiteri, quod semel, bis, ter, vel toties, licita iuramenta fuit transgressus, vel confiteri, se fecisse aliqua opera in se mala, quæ se non facturum antea iurauerat, quod g. latius tradidimus.

Neque obstat, quod ut quidam opponit: si ut nos approbamus, non est necesse confiteri illas circumstantias, quæ notabiliter aggrauant non mutando speciem, sequeretur, quod sufficeret fornicanti corde & opere confiteri peccasse corde, non exprimendo, quod opere compleuerit. Et quod qui ter sola mente peccauit, & bis mente & opere, satisfaceret confitendo se quinque decreuisse fornicari. Sequeretur item posse confitentem respondere Confessario interrogati, an opere peccauerit, quod non; quia potest negare illa quæ non tenetur necessario confiteri, qualia sunt venialia, & etiam mortalia iam legitime confessæ. Ad quæ respondetur, negando eiusmodi consequentias, quia conclusio nostra, quam ipse quoque probat, loquitur de circumstantia peccati, & non de peccato, neq; de ipsius perfectione, ad quæ fiunt consequentiæ: nam peccatum operis non est circumstantia peccati mentis, sed peccatum, & perfectio peccati cordis, & à diuersis non fit illatio, h. & peccata operis oportet confiteri, quia tenemur confiteri omnia peccata, ut supra k. post S. Tho. l. declarauimus, addentes rationem, quæ et sufficiat confiteri peccatum operis sine confessione peccati cordis; & non è contrario, peccatum cordis sine peccato operis.

Quod pœnitens debeat famam proximi conseruare, non manifestando complices delicti.

C A P V T VII.

- 1 Manifestare aliena peccata qua lege prohibita.
- 1 Confessio sacramentalis qua lege debet esse integra.
- 1 Legum duarum contrariarum vtra potior.
- 3 Pœnitens non debet nominare personam cum qua peccauit.

3 Circum-

g. In d. c. consideret, num. 104.

h. l. Papinianus, ff. de minoribus, &c. ad audientiam, de decimis. l. Cap. omnis de pen. & rem. c. 3. k. In Præclud. 7. num. 9. 10. l. ibi circum-

3 Circumstantia
4 Confessor se
5 Pœnitens qu
5 Pœnitens qu
6 Communican
7 Confessario
8 Verecundia

1 Pro fun
primo, in
ta ea ignoran
tum, ut dixim
secta conclus
mus, & infra

Secundo pra
sacramentalis
mino nostro

Tertio præf
aliquo casu co
tenda, tunc te
ferri, & hæc i

2 Ex quibus
re personam
ralis diuina p

Secundo info
velle nomina
duxit, vel à qu
currere, ipsūq
pariter pecc

3 Tertio infe
quod quado o
nifestari absq

la reuelari: op
& Hostien. c. 8

bet circumstan
terum de du

tete, qui com
stitit mediate

mater, vel fili
dum exprime

tur circumsta
lex de non in

tem, quæ iub
ita hæc debet
quia secundu
peccatum, qu
probabile da

- 3 Circumstantia aliqui necessario confitenda, quo casu tatenda.
- 4 Confessor scandalizari potest ratione circumstantia.
- 5 Pœnitens quis debet petere facultatem confitendi alteri.
- 5 Pœnitens quando mutato habitu confitebitur.
- 6 Communicari potest absque confessione inopia Confessarij.
- 7 Confessarius quis prodesse possit, & non obesse.
- 8 Verecundia non est iusta causa ad eundem extraneum Confessarium.

Pro fundamēto dicendorū in hoc capite, præsupponimus primo, infamare alterum iniuste, & reuelare aliena peccata ea ignorantibus, esse peccatum, lege diuina naturali prohibicum, vt diximus in c. inter verba, a in cuius repetitione id pro sexta conclusione colligimus, eamque 71. corollarijs ornamus, & infra b in breue compendium contraximus.

Secundo præsupponimus, quod lex præcipiens, vt confessio sacramentalis sit integra, est lex diuina positiua à Christo Domino nostro instituta, vt docuimus. c

Tertio præsupponimus, quod quando duæ leges contrarię in aliquo casu concurrunt, in quo alterius obseruatio est omitenda, tunc temporis illa quæ maior est, minori debet anteferri, & hæc illi cedere. d

2 Ex quibus inferitur primo, pœnitentem non debere nominare personam cum qua peccauit: quoniam supradicta lex naturalis diuina prohibet.

Secundo inferitur, quod Confessarius præuidens pœnitentem velle nominare personas delicti consortes, vel per quas ipse induxit, vel à quibus fuit ad peccadū inductus, debet statim ei occurrere, ipsūq; admonere, ne illas nominet, ne ipse Confessarius pariter peccet infamiae peccato consentiēdo, vt ait S. Bonauē. e

3 Tertio inferitur, a quod quāuis opinio communior affirmet, quod quādo circumstantia necessario confitenda nō potest manifestari absque reuelatione tertie personæ, tūc potest licite illa reuelari: opposita nihilominus est verior, quā tenet Inn. b & Hostien. c & nos latius asseruimus, d nēpe quod potius debet circumstantiā tacere, quā proximum diffamare, quando alterum de duobus necessario fieri oportet. Exemplū de pœnitēte, qui commisit incestum cū propria matre, vel filia, vel exstitit mediator, vt ab alio committeretur, sed quia pœnitēs, vel mater, vel filia Confessario sunt noti, nō potest cognationis gradum exprimere absq; mulieris infamia: in hoc enim casu tenetur circumstantiam tacere, & eam non infamare. Primum, quia lex de non infamando proximo, diuina naturalis est: Lex autem, quæ iubet confessionis integritatem, est diuina positiua, & ita hæc debet illi cedere, e cum non sit locus vtrique. Deinde

quia secundum opinionem communem, pœnitēs debet tacere peccatum, quod in confessione detectum sibi, vel Confessario, probabile damnum animæ, vel corporis, vel famę afferret. Veluti,

a 11. q. 5.

b Cap. 19.

c In 1. sum. de pœn. di. 1. & supra cap. 2.

d Arg. e. Iulianus, & c. si Dom. 1. q. 3. & c. si aduēta gl. verbo necessitas, de cōf. di. 1. vbi late diximus, & aliquid in c. sacerdos, n. 2. de pœn. di. 6. e In 4. l. sent. dist. 21. ar. 2. qu. 3. & facit notum, 2. q. 1. & c. 1. de offi. deleg. 2. In 4. l. sent. dist. 16. b c. omnis, de pœn. & c. e Ibidem. d Vbi dist. c. sacerdos, n. 2. 25. & 26.

e Per dist. in. c. di.

Circum-

110 *Quod pœnitens debeat fam. prox. &c.*

luti, si pœnitens Confessarij fratrem occidisset, & si cōfiteretur se aliquem occidisse, statim sacerdos putaret suum fratrem ab illo occisum, aut si cognatam suā, quæ filia esset Confessarij, carnaliter cognouisset, & circumstantiā cognationis exprimeret, confessarius suam esse filiam suspicaretur, quibus casibus pœnitens debet curare concedi sibi facultatem confitendi alteri, quam si impetrare non potest, tunc omnia alia peccata debet exponere, & vnum illud tacere, cum proposito illud idem confitendi, quando prædictum cessauerit impedimentum, secundum S. Thom. f& Altiſiod. probatum à Ioan. Maiore. g

4 Denique quia communis habet opinio, quod si pœnitens, ob id quod scœmina est, vel ob peccati enormitatem, vel propter alias causas probabiliter credit, si suum peccatum, vel eius circumstantiam proderet in confessione, scandalum magnū, vel grandem occasionem peccandi mortaliter Cōfessario præberet, tunc nullo modo debet illam Confessario deregere, secundum Adrianum, h eo quod lex quæ scādalum prohibet, est diuina & naturalis. i Quæ autem obligat ad confitendum omnia peccata, & omnes eorum circumstantias est quidem diuina, sed positiuā; k & consequenter patet illam esse fortio- rem ista, & quando concurrunt simul, hæc illi cedere debet. l Quod quidem est verū, saltē quando scandalum illud passiuum, quod ex tali confessione inferretur, ex ignorantia vel infirmitate, nō autem ex malitia proueniret, vt sentit Ioan. Maior. a

Neque obstat quod quidam contrariam teneant sententiam. Tum quia fundamenta nostra longe fortiora sunt, quā fundamenta contrariæ. Tum quia fundamentum principale cōtrariæ est, quod communis tenet oppositum, quod ipsum etiā nos asserimus. Sed non obstat, quia à communi recedendū est, quando pro cōtraria est textus, vel ratio, cui nō potest satis bene responderi, vt diximus, b & rationibus prædictis non potest bene respondere à cōmuni, neq; ille ibi eis respondet. Tum quia præsupponunt, me esse auctorem huius opinionis, quod demiratus sum, cum citauerim duos grauissimos auctores illius, scilicet Innocentium & Hostiensem. Tum quia prædictum dictū S. Th. quod in hoc allegaui, est communiter receptū, nec ille illud negabit, cum sit eiusdem ordinis, & ex eo efficaciter inferatur opinio nostra, à qua non est discedendū, quamuis etiā Sotus immemor nostrarum rationum, sequatur communē. c Tum denique, quia omnium fere sententia, vt d dicemus, habet, quod Confessarius, qui nō potest cōfiteri peccatum aliquod sine reuelatione confessionis, debet tacere illud, & reliqua confiteri. Quæ sitū est autem nuper à nobis: An qui cōmisit incestū, teneatur confiteri circumstantiam graduū cognationis & affinitatis. Cui respondimus teneri, quoniam aggrauat peccatum, mutando speciem. Alia enim species incestus est copula cū cognata in primo gradu, & alia cum cognata in secundo, & alia cū cog-

h In 4. d. 191
q. 3. art. 4.
g In 4. lib.
sent. dist. 17.
qu. 5.
h In 4. de cō-
fess. q. 4. vers.
ad argumen-
ta quæ con-
tra hoc.
i Math. 23.
& Marc. 9. &
esp. 2. de o-
per. non-nun-
tis.
k Vt supra
diximus.
l Per prædi-
ct. num. 1.
a In 4. l. sen.
dist. 17. q. 5.

b Infra 2. 27.
num. 26. per
textum cum
glos. & com-
muni in cap.
capellanus,
de facijs, &
l. 1. barag. sed
neque C. de
ver. iur. enu.

c In 4. l. sen.
di. 18. qu. 2.
art. 5.
d In esp. seq.
num. 6.

230

nata in ter-
que mutat.
5 Quarto in
test confite-
infamia, de
confitendi
niat, debe-
ret, ita vt n-
mē proprie-
potest: qui-
tur aliqua
iugatum, q-
esse religio-
Confessario
se posse ab-
solam causā
rio, non ha-
chi, vel alio
secundum l-
6 Quinto in
quando nu-
pœnitentem
posse sine p-
men verius
cata cōfiteri
absq; dicto-
di; cum prin-
culo possit
7 Sexto in-
di est, vt pr-
illi factam p-
bet pœnitent-
quia nihil e-
criminis alio-
iuxta S. Aug-
sit ei spes cō-
repe. cap. inte-
8 Septimo in
confessarij
confessione
sit habiturus
cundum Syl-
conuincat: t-
nisi quando
periculo tac-
cessario con-

nata in tertio, & alia cum cognata in quarto, & circumstantia que mutat speciem, confitenda est per Conc. Trid. e

e Sess. 24. c. 6.
& caut. 7.

5 Quarto inferitur, quod poenitens in casibus, in quibus non potest confiteri circumstantiam necessario confitendam sine alterius infamia, debet, secundum omnes doctores, procurare facultatem confitendi alteri, qui eum minime noceat: & si talem non inueniat, debet mutato habitu confiteri illi, qui alias ipsum agnosceret, ita ut neque ex voce, aut alio signo deprehendatur, & nomen proprium, patriam, & professionem taceat, quod licite facere potest: quia hæc non tenetur manifestare, nisi quando ex illis oritur aliqua circumstantia necessario confitenda: qualis est, esse conjugatum, quoad illam culpam, qua matrimonium læditur: vel esse religiosum, quoad culpam, qua votum religionis infringitur. Confessario autem satis est, ut poenitens eum certiore faciat, se posse ab illo audiri & absolui. Nolumus tamen dicere, hanc solam causam sufficere, ut poenitens possit extraneo confessario, non habenti in hoc privilegium, confiteri absque sui parochi, vel alterius superioris licentia: hoc enim non est verum, secundum Paludanum receptum, a quod & nos b tradidimus.

f 4. l. sent. dist. 27. q. 3.

6 Quinto inferitur, quod quavis aliqui sentire videantur, quod quando nullum ex prædictis remedium inuenitur, huiusmodi poenitentem videri non habere copiam confessarii, & subinde posse sine praua confessione communicare, c nihilominus tamen verius arbitramur in tali casu debere reliqua omnia peccata confiteri omisso illo, aut eius circumstantia, quæ non potest absque dicto periculo exprimi, cum proposito tamen id confitendi, cum primum occurrerit confessarius, cui absque tali periculo possit illud manifestare per prædicta, d ut Maior sentit. e

a In 4. l. sent. dist. 16. q. 2.
b In c. faceret dos, & in c. fin. de pen. dist. 16.
c Arg. gloss. fin. recept. c. ad homin. de celeb. mil.

7 Sexto inferitur, quod quando proprius confessarius huiusmodi est, ut probabile sit, confessionem talis peccati, & circumstantiæ illi factam profuturam, & nullatenus obfuturam, potest & debet poenitens illam ei confiteri: hoc enim non est infamare: quia nihil contra ius reuelatur. Nam iure fieri potest reuelatio criminis alterius, ei, quem scit profuturum, & non obfuturum, iuxta S. Aug. g dummodo prius eum per se corripiat, vel nulla sit ei spes correctionis per suam correctionem, per ea, quæ in repe. cap. inter verba, h dicebamus.

d Sup eod. num. 5.
e In 4. d. 1. p. qu. 5.

8 Septimo inferitur, non esse iustam causam adeundi extraneum confessarium, non habita facultate proprii, timorem, quod post confessionem parochus magis sollicitè, & accurate illius curam sit habiturus, nec adeo bene, ut primum, de ipso opinaturus, secundum Sylvestrum: tum quia nulla est lex, neque ratio que id conuincat: tum quia pudor solus ad hoc non est legitima causa, nisi quando adeo magnus foret, ut poenitentem constitueret in periculo tacendi aliquod peccatum, vel circumstantiam necessario confitendam, ut k diximus.

f Arg. c. hoc vide. 1278. q. 5.
g Iuxta S. Aug. in dicto cap. hoc videtur, & in quibus in Leuit. in cap. 5.
h ut, qu. 3. conclus. 6.

i Verb. confessio 14. 26

k Ut in cap. placuit, num. 150. de pen. dist. 6.

De